

Teljesítménytúrák a Börzsönyben – 2011 április-május

2011. április 2.: Teleki 50/30/20 - Drégelypalánk (www.borzsonyhegyseg.hu)
2011. április 2.: Julianus 50/30/20 – Nagymaros (www.ftetura.freeweb.hu)
2011. április 3.: A Börzsöny rejtett értékeinek nyomában II. (www.bthe.hu)
2011. április 10.: Váci csata emléktúrák – Vác (www.felanaszalyra.atw.hu)
2011. április 23.: Horthy emléktúra – Drégelypalánk (www.borzsonyhegyseg.hu)
2011. április 30.: Horváth József emléktúrák – Szokolya (www.lokomotiv.hu)
2011. május 7.: Börzsönyi terepfutóverseny – Királyrét (www.zoldgomb.hu)
2011. május 14.: Bazilika 40, Burda 20 – Esztergom (www.karpategyesulet.hu)

Minden túra elérhető a www.teljesitmenyturazoktarsasaga.hu oldalon is!

***

A Magosfa Alapítvány terepi és önkéntes programjai

Továbbképzés terepi környezeti neveléshez: 60 órás képzés pedagógusoknak és mindazoknak, akik szívesen tartan(án)ak terepi programokat gyerekeknek. A képzés kétharmada gyakorlat, két alappillére pedig a természetismereti alapok és a terepi módszertan.

Helyszín: Királyrét

Időpontok: április 15-17., május 20-22., szeptember 9-11.

Környezeti nevelés és a Börzsöny madárvilága: a kétnapos műhelymunka célja olyan ismeretek és terepi tapasztalatok átadása, melyek segítségével erdei iskola, szakkör, vagy kirándulás keretében az általános iskolás és középiskolás korosztály hatékonyan bevonható a madárvilág felfedezésébe.

Helyszín: Királyrét

Időpont: április 30 – május 1.

Tájérték védelem – önkéntes munka a malomromban: az ipolytölgyesi Cserge-malom romjának kitisztítása, kerékpáros pihenőhely kialakítása.

Időpont: május 7-8.

További részletek: www.magosfa.hu

***

www.borzsony.hu

A Börzsöny átfogó információs és turisztikai portálja

***

Naprakész információk a terepről – bloggerekétől:

<http://borzsony938m.blog.hu/>

<http://vosatka.blog.hu/>

<http://kaszast.blogspot.com/>

BÖRZSÖNY

XIII. ÉVFOLYAM 3. SZÁM – A BÖRZSÖNY AKCIÓCSOPORT INGYENES LAPJA – 2011. ÁPRILIS
Megjelenik havonta 1000 példányban; megtalálható a börzsönyi turistaházakban, „csúcsdobozokban”

Kedves kiránduló olvasó!

Először Börzsönyliget kúszott fel valamikor a 70-es években a Nagy-Varga-rétre, közben szép lassan megtelt a Fenyves-hegy is. 2009-re aztán megépült az első „kastély” a Hártó-kút feletti szánkódombon, aztán idénre csak meglelt az első ház a Duna-mezőn is Verőce és Vác között. Na jó, mégiscsak a Börzsöny pereméről beszélünk, ahol a kommunista diktatúra világából jelentett némi menekülést egy hétvégi házacska, ami pedig napjainkat illeti, ma már bármit el lehet intézni a helyi önkormányzatoknál. És bár nincs még átjártó torony a Magas-Börzsönyben, azért abszurd dolgokkal odafent is találkozni, elég, ha csak a királyréti parkolásra vagy a teljesen tönkretett turistautakra gondolunk. Vajon a fakitermelésből befolyó összegnek hányad része fordítódik magára a hegységre? Vagy kissé konkrétan: miért van olyan érzése az embernek a Magas-Börzsönyben, hogy az erdőgazdaság érdekei sokkal jobban érvényesülnek, mint a Nemzeti Parké? Nézzük, bámuljuk a hatalmas táblákat, rajta a kimondhatatlan összegről, amit az Ipoly Erdő pályázati összegből a börzsönyi infrastruktúrára fordított, de hát a mérleg másik serpenyőjében ott látjuk a valóságot, ami megfosztja eredeti arculatától a hegységet. Senki nem vitatja, hogy szükség van az erdőgazdálkodásra, de nekünk nem lehetne egy Óserdők, mint a Bükk Nemzeti Parknak? A börzsönyi ősvulkán kalderája szinte adja magát, hogy egy olyan terület legyen, ahol nincs észrevetési beavatkozás. A tavaly nyári esőzések és viharok például olyan vadont teremtettek a Fekete-pataki kalderából, amely megmutatott valamit abból a világból, mielőtt mi emberek ideértünk. És valójában most értünk ide igazán: a kaldera ma már az utolsó menedék, ahol elbújhatunk a modernség, a beton, a korszellem elől, miközben lelkünk feltöltődik némi Börzsönnyel. Van abban némi skizofréria, hogy Nemzeti Parkra vágyunk egy Nemzeti Park kellős közepén...

A tea-sherpák titkos élete

Magas-Börzsöny 2011

Január 12-én Károly barátomnak segítettem többemmagammal az év egyik legmegátalkodottabb túrájának, a Magas-Börzsönynek a lebonyolításában. A túra vége felé, és utólag is jólesett az az elhülés, és elismerés, amit az empatikus túrázóktól kaptunk a forró, csóványosi cél-tea feljuttatásáért. Bár csak részben érdemeltük ki. Nem volt egyszerű... Tavaly órákon keresztül tüzeltünk fával, gázzal néhány liter meleg teaért, így Karesz mást talált ki.

5.30-kor keltem Kőbányán a túra napján. Háromnegyed hétre sikerült eljutnom Újpest Városkapuhoz, beszálltam Andris autójába. Álmosan, kedélyesen jutottunk el Vácra, ahol az állomáson 8.45-kor felvettük Oszkárt. Vele egy közeli címre hajtottunk, ahol megismerkedtünk túránk „főszereplőivel” a 25 és 40 literes termoszzsal. A közeli iskolába hajtottunk, ahol frissen készült beléjük a tea. Óvatosan az autóba rejtettük őket, aztán Királyrétre autóztunk. Míg Ákos bácsi büféjénél várakoztunk a Nagy-Hideg-hegyi csapat szállító teherautóra, a parkolóőr nekitolatott a 70 cm magas termosznak. Nem vette észre.

A teherautó beállt és mi felpakoltuk hármunkat, a termoszokat, egy pár gázcsövet és hevedereket a mozgatáshoz... (eleinte szánkó is képbe került, de hát a hó mennyisége...). Forralt borozva felrötyögtünk a Nagy-Hideg-hegyre, a házhoz. Mire kijöttem a gyors reggelizés után, András már felrögzítette a gázcsöveket a nagyobb teherre. A főpróba eredménye: vihető. Hurrá! Oszki meg a kisebbet kapta a vállára. És elhúzott. 938 méteren láttuk ismét...

Elindultunk a havon az óriástermosz előtt és mögött. 30 méter után máris éreztük – tán nem fog ez felmenni a Csóvíra. 40 méter szint jött lefelé az összetúrt, majd megfagyott ösvényen: valódi ördögszántáson oldalazva 50 kg teherrel. Borzasztó volt! Leérve elhatároztuk: megpróbáljuk a két csövet pruszlik-zsinórokkal a nyakunkba akasztani. Felállni igyekeztünk terhünkkel, amikor hanyatt estem. Türelmemet veszítve kalimpáltam, s ekkor András felkiáltott, én pedig éreztem a forróságot a combomon. Kinyílt a fekvő termosz! Ki- és rámömlött csaknem a fele. Ezt nem hisszük el!!! Kihevertük a sokkot, majd szegyenkezve elindultunk. Így viszont már vihető volt.

Az út azért rettenetesen ördögszántotta fagyott volt. Átkemeregtünk a Rakodón dolgozó favágók és muraköziesek között. A kesztyű csúszott, a kéz ujjai fáradtak leginkább. Kerülni kellett a hirtelen mozdulatokat is. Megmáztuk az első emelkedőt, az Égés-tetőt – lendület nélkül a jeges ösvényen. Fenn fújtunk. További lankás részek jöttek – és vicces turisták. – No még addig a pukliig! A pihenő után néhány lépés jött csupán és... ismét ömlik a DRÁGA TEA! Az átkozott lezáró könnyen kikattan! Hátrább csúsztattuk a gázcsöveken a termoszt, hogy ne érjen a nagy hátizsákomhoz. Így Andris vitt többet... A Hangyás-bérc utáni pihenőben sikerült is egy kicsit átadnom magam a gerincen kimagasló krioplanációs szirt szépségének. Magatehetetlen, összekötözött terhünket is megörökítettem kirándulás közben – ahogy átléptek felette a vidám turisták. A Haramia-lyuk, majd a nagy meredély jött. Egészen más volt a meredekség és a lépték... Nagy örömmel fogadtak, kelletlenül válaszoltunk, de a tea elég lett, mert sajnos nem jöttek annyian, mint számítottunk rá. 51 fő indult a távon és 35-en bírták...

Ittunk, ettünk majd történt egy s más: például pontörködtem a Lósóskás-rétnél, ahol 1 órán keresztül, mindent beleadva próbáltam tüzet gyújtani, de most átok ülhetett rajtam, mert még a késsel fogpiszkálónak hasogatott fácska sem gyulladt meg. Lámpámmal versenyeztem a téli szentjánosbogarakkal, melyikünk tud halványabban világítani, és én nyertem megint – ahogy szoktam. Később a sötétből előlépve üdvözöltem a bátor túrázókat, akik a jeges patakon át mentek tovább. (Külön köszönet a Románia csokival megkínáló résztvevő-túrázónak!) Csatakosra izzadva értünk föl aztán sóprú barátainkkal, és az utolsó résztvevővel az esti Csóvíra.

A túra szép záróakkordja jött: óriástermoszainkat le kellett vinni a terepen a Magas-Taxi-turistaházig. Kezdődött a rettenet. Talpam meggyötörve, ujjaim erőteljesen kapaszkodtak a nagy

termosz kíméletlenül vágó fülébe. Ketten cibáltuk ökelmét, a kicsi egyszemélyes volt. Hátamon – mintha rámgögyült testrészem lett volna – a nagy zsákom, imbolyogtunk a félszemélyes ösvényen. Fogamba is belenyilalt a szű... Valaki vegye már át ezt a ... termoszt! – már nem is rejtettük véka alá türelmetlenségünket. De abszurd viccekkel tompítottuk. Attila hanyatt esett az Égés-tetőnél. Három méter csúszás után is magasban tartotta az életet jelentő termosz rá eső felét. Jani szaladt a másikkal. Ismét mienk lett Karesszel az „óriásbébi”. A Rakodó utáni jégszántást nem is lehetett überelni. Vagy én, vagy társam haladhatott a két árokszerű nyom között. Másikunk vagy a félméteres árokban bukácsolt, vagy az útszél-csipkegerincen szökellt sebesült gazellaként. Már egymást rángattuk kínunkban. És megérkeztünk. Merő fájdalom voltam – „mindenki hagyjon békén, meleg kaját akarok!” A nevem: 100% izomláz, a kisujjamtól a talpamig.

Jövőre is! De valamin megint változtatunk...

Harsáczki György (Magyar Turista)

***

Egy kis etimológia Nagyborzsöny környékéről

Bogár-kert (Magas-Börzsöny; É 47°56,273'; K 18°50,361'; 260 m tszf.): a Nagyborzsönytől az Altáró felé tartó út jobb oldalán fekvő füves terület a hagyomány szerint egy Bogár nevű bányászról kapta a nevét. Németül Käverberg.

Deszkamalom (Magas-Börzsöny; É 47°56,105'; K 18°52,243'; 396 m): a Kovács-patak völgyében az 1920-as évekig érseki uradalmi fűrésztelep működött.

Dienes-rét (Nyugati-Börzsöny; É 47°54,403'; K 18°52,394'; 406 m tszf.): a Kisirtápusztától délre fekvő Cseres-bérc nyugati oldalában álló rétet a nagyborzsónyi Dinesz családról nevezték el a XIX. században.

Esztergályos-bérc (Nyugati-Börzsöny; É 47°53,401'; K 18°52,165'; 333 – 469 m tszf.): a Nagy-Gyertyános oldalából a Bezina-réthez lefutó bérc a XIX. században itt dolgozó esztergályosokról lett elnevezve. 1865 környékén festéknek való sárga földet is bányásztak itt.

Fagyosasszony-erdő (Magas-Börzsöny; É 47°55,475'; K 18°54,316'; 602 m tszf.): a Fagyos-erdő egy régi történetről kapta a nevét, miszerint egy Szokolyára induló asszony eltévedt az erdőben és megfagyott. Itt is temették el.

Fokhagymás (Magas-Börzsöny; É 47°55,429'; K 18°54,306'; 700 - 800 m tszf.): a Korom-bérc északi részét az itt nagy számban termő vad fokhagymáról nevezték el.

Glázermád (Magas-Börzsöny; É 47°54,397'; K 18°53,330'; 493 m tszf.): a Homok-bérc északi oldalának erdője a nagyborzsónyi Gläsermad (Glázer) család nevét viseli.

Görbe-kő (Magas-Börzsöny; É 47°56,648'; K 18°52,168'; 472 m tszf.): a Rustok-hegyen található csúcs egy kőnél elkanyarodó „görbe” útról lett elnevezve.

Graca-kert (Magas-Börzsöny; É 47°56,146'; K 18°50,267'; 243 m tszf.): a Nagyborzsönytől az Altáró felé tartó út jobb oldalán, a gázló mellett fekvő erdő a faluban élő Graca családról kapta a nevét a XIX. században.

További részletek a hamarosan megújuló www.borzsonyhegyseg.hu oldalon, a kisllexikon almenüben.